kahekümnevõrdse osamaksude summani. Osamaksu suurus on kõigil liikmeil ühesugune ja seatakse 5 rbl. peale. Osa suurust lubatakse peakoosoleku otsust mööda kuni 100 rublani kõrgendada [1]).

Ühing annab laenusid ainult omile liikmeile. Laenusid antakse: a) isikliku usalduse peale ja b) käemeeste vastutuse või asjaliste pantide läbi täiendatud kindlustuste peale. Iga üksiku krediidi suuruse määrab ühingu nõukogu, kuid ühe liikme võlg ühingult saadud laenudes ei tohi suurem olla kui kuus korda niipalju kui laenaja täiesti äramakstud osa ehk tema äraõiendatud osamaksud välja teevad; isikliku võlauskumise peale antud laenvõlg aga ei tohi suurem olla kui poolteist korda.

Ühingu valitsus pannakse: a) juhatuse (3 liiget ja 2 asemikku), b) nõukogu (6 liiget) ja c) ühingu liikmete peakoosoleku peale."

Nii peajoontes ühingu tegevusaluseist põhikirja järele. Need ei olnud kuigi avarad. Kui aga ühingu tegevus kõigest sellest hoolimata kiiresti paisus, nagu lõpul toodud tabelitest näha, siis tõendab see ainult, et tarve eesti laenuasutise järele tol ajal juba äärmiselt eluline oli.

Eesti Laenu- ja Hoiu-ühingu edurikas tegevus Tartus on end peale laenutarvete rahuldamise veel teisitigi tunda annud. Oma iga-aastasest puhaskasust toetas ta tuhandete rubladega kohalikke tähtsamaid rahvuslikke kultuurettevõtteid: „Vanemuise" teatrit, eesti tütarlastekooli, E. Kirjanduse Seltsi, E. R. Muuseumi jne. 1920. aastast saadik töötab Eesti Laenu- ja Hoiu-ühing Ühistegelise Liidu poolt uue ühistegevusseaduse põhjal kokkuseatud ühispankade normaal-põhikirja alusel, mis tema tegevuse arenemiseks enam mingisuguseid takistusi ei tee; nimelt on tähendatud põhikirja alusel ühispankadel luba kõiki pangaoperatsioone toimetada ja sama avarates piirides, nagu kõigil teistelgi panga-asutistel.

Tartu Vastastikune Krediit-ühing. Kauba Pank. Umbes 3 a. pärast esimese eesti raha-asutise tegevussehakkamist (a. 1905) tõusis Tartus elule veel teine eesti raha-asutis, mis kandis alguses venestusaja surve kohast nimetust: „Jurjevi Vastastikune Krediit-ühing". Ühingu asutamisotstarbena on põhikirjas nimetatud, et ta tahab oma „liikmeiks olevatele mõlemast soost ja igast seisusest isikutele, peaasjalikult aga kauplejatele, tööstusettevõtjatele ja põllupidajatele nende ettevõtteks tarvilikke kapitale muretseda".

Ühingu kapitali kujundamine sündis põhikirja nõudel järgmiselt: Igale liikmele avati ühingus krediit, mille piirides ta ühingust laenu võis saada. Seejuures pidi liige ühingusse astudes puhtas rahas 10% temale avatud krediidi summast sisse maksma ja kohustuma ühingu tegevuse eest enese peale vastutust võtma terve temale avatud krediidi suuruses. 10% sissemaksudest kogunev summa moodustaski ühingu talituskapitali.

Üldse olid Tartu Vast. Kr.-ühingul põhikirja põhjal lubatud järgmised talitused: 1) kaubavekslite diskonteerimine; 2) tähtajaliste laenude andmine kuni 6 kuu peale ja liikmetele krediidi avamine väärtpaberite, kaupade, veokirjade ja väärismetallide kindlustusel, rahasaatmine ja mitmesugused muud rahalised talitused liikmete ülesandel, hoiusummade vastuvõtmine (alates 50 rublast) jne. Ühingu valitsusorganiteks olid: a) peakoosolek, b) nõukogu, c) juhatus ja d) vastuvõtmis-komitee.

Neil alustel tegevusse astudes paisus Tartu Vast. Krediit-ühing varssi võimsaks eesti raha-asutiseks, nagu seda lähemalt tõendavad tabelites toodud arvud.

1) Seda tegigi ühingu koosolek 17. III. 1902.

Tartu, lk. 540